

D

el polític periodista al periodista de la política

Josep Maria Lladó: “Crec que en determinats aspectes la premsa de partit era millor quan n’hi havia de tots els colors”

Salvador Sabrià: “El Parlament de Catalunya desperta ara menys interès que a l’època republicana, i això es nota en fer la informació”

Trobar dues generacions de periodistes que puguin parlar d’informació als diaris sobre política catalana, i encara més concretament del Parlament, és més difícil del que pot semblar a primer cop d’ull, sobretot si el que es vol és contrastar el treball periodístic entre les dues èpoques que Catalunya ha pogut legislar sobre afers interns. Entre una època, la republicana, i la del Parlament actual hi ha un lapse de quaranta anys sense llibertats ni institucions democràtiques que fa bastant difícil poder ajuntar periodistes polítics d’aquella època amb els que fan aquesta tasca actualment. Josep Maria Lladó només té 76 anys. Va ser redactor de *La Publicitat*, *L’Opinió*, *La Vanguardia* i director de *La Humanitat* durant els trasbalsats anys trenta. Actualment es manté totalment actiu. Col·labora setmanalment al diari *Avui*, no para d’escriure llibres, i no ha perdut gens el sentit de l’humor que l’ha fet popular entre la professió, i que també es transcriu en aquesta conversa amb un altre periodista, quasi mig segle més jove que ell, sobre el periodisme polític del país d’abans i d’ara.

– Tu vas començar –Lladó defensa que els joves s’han de tutejar sempre– al diari *La Publicitat* el 1930. Va ser una època de molta activitat política, de la qual els diaris eren el reflex més evident. Tenien alguna cosa a veure amb el que es fa avui dia?

– Les redaccions d’abans eren com una mena de tertúlia. Allà no solament hi anaven els redactors sinó també els polítics, perquè cada diari era d’un partit determinat. A més, a les tertúlies hi participaven també els col·laboradors importants. Per exemple, jo, que tenia 18 anys i vaig entrar al periodisme perquè per qüestions polítiques durant dos anys no em van permetre continuar els meus estudis de Dret, em trobo a l’entrar a *La Publi que sec* a la mateixa taula que el Josep Maria de Sagarra, el Josep Carner, el Foix, el Nicolau d’Olwer o el Rovira i Virgili, per citar uns noms. Vaig caure d’esquena.

Llavors a les redaccions no hi havia cap màquina d’escriure. Quan vaig entrar a *La Publi* l’únic que escrivia a màquina era jo, i ho feia amb la que agafava d’administració. Tampoc era com ara, que cada redactor té la seva taula. Hi havia una taula llarga i prou, al voltant de la qual es discutia i s’escrivia.

Però a part dels aspectes formals, la principal diferència era que els diaris de llavors eren tots, o gairebé, de partit. *La Veu de Catalunya* era de la Lliga, *La Publicitat d’Acció Catalana*, *El Matí d’Unió Democràtica*... Cada partit tenia el seu diari, o potser millor, cada diari tenia el seu partit. Has de comptar que hi havia la meitat de població que ara, però en canvi s’editaven dinou diaris només a Barcelona. A part de *La Noche*, *el Dia*

Sabrià: “Ara els diaris no s’identifiquen clarament amb un partit polític, com abans”

Gràfic, La Vanguardia i el Diari del Comerç, la resta eren tots de partit. El Diari de Barcelona era llavors monàrquic alfonsí i El Correo Catalán monàrquic carlí. I la gent identificava la ideologia dels lectors només veient la capçalera del diari que portaven sota el braç.

– Ara els diaris no s’identifiquen d’aquesta manera amb els partits, no es defineixen com a portaveus de les organitzacions polítiques. Comparant la informació política que es donava en els diaris d’abans i la que es dona en els actuals, ¿quina fórmula creus que és millor pels lectors?

– Home, jo crec que en determinats aspectes la premsa de partit era millor, quan n’hi havia de tots els colors, perquè aleshores hi havia més vida en el periodisme. Et trobaves que La Publicitat criticava actuacions de la Lliga des del diari, i llavors aquest partit responia des de La Veu. La gent comprava diaris per seguir a través d’aquests el debat polític. Això provocava una polèmica periodística constant, però civilitzada i sense insults. Ara s’ha perdut aquesta manera de fer. No hi ha polèmiques que es mantinguin per les informacions contrastades d’un diari i un altre.

– Més d’un es pensava que aquesta situació es donaria amb la reaparició del Diari de Barcelona, però a l’hora de la veritat no ha estat així.

– Perquè ara els diaris no tenen una definició partidista clara, com abans. De tota manera jo penso que el que llegeix l’Avui està, de fet, tan definit o més que el que porta el Diari de Barcelona. Passa una mica com abans.

– Donada la definició partidista dels mitjans, la informació parlamentària de la Generalitat republicana i la de l’actual deuen tenir molt poques coses en comú. La crònica parlamentària era molt diferent?

– I tant. Els periodistes érem tan polítics o més que els mateixos parlamentaris. Fins al punt que jo era d’ERC i si me n’hagués anat a treballar a La Veu de Catalunya se m’hauria considerat com

Lladó: “Era un periodisme molt més directe. Les rodes de premsa no existien”

una mena de traïdor. No hi havia professionals que estiguessin al marge de la política, i, evidentment, això definia molt el tipus de periodisme. Jo no podia anar a un diari de dretes perquè s’hauria considerat que era com un gos a missa, com si diguéssim. Pel que fa als aspectes pràctics, hi havia dues menes de periodistes parlamentaris, el que feia la informació de la sessió i el que es dedicava a fer passadissos.

– Com ara, encara que depèn de les sessions, perquè jo diria que actualment el Parlament de Catalunya, desgraciadament, té menys interès del que despertava en l’època republicana.

– Sí, jo també ho crec. Abans hi havia més passió política, més temes. I a més es donava molta importància a la informació de passadissos. Però també cal tenir en compte que, a part de viure un moment polític molt més intens i trasbalsat que l’actual, hi havia també més passió política al carrer. D’altra banda, penso que el Parlament republicà va despertar més interès que l’actual per la

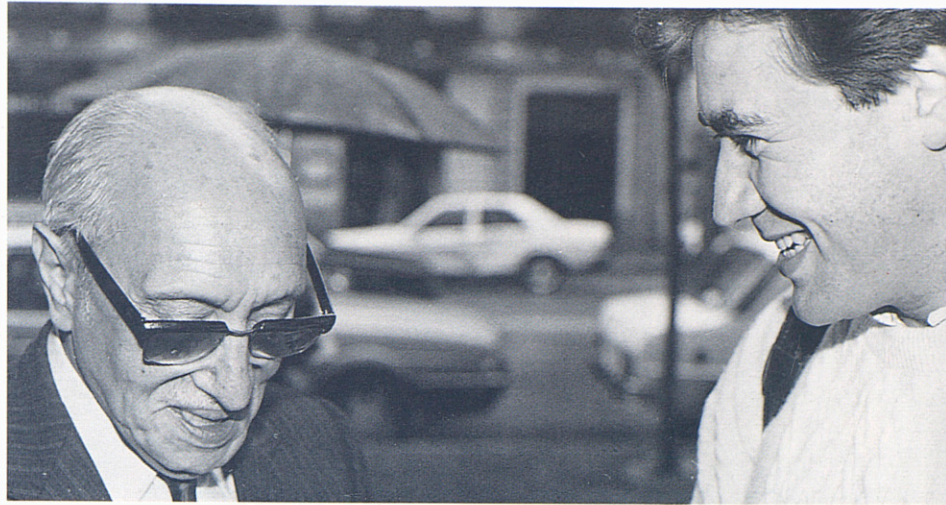
Sabrià: “Es troba a faltar informació satírica sobre política catalana”

FOTOS: JOAN GUERRERO

Salvador Sabrià és informador parlamentari del Diari de Barcelona. Josep Maria Lladó va ser director de La Humanitat i va fer informació parlamentària abans de la guerra a La Publicitat i L'Opinió

mateixa importància de les lleis que aprovava. Es va fer la constitució interior de Catalunya, la llei municipal, la llei d'administració local. Tot depenia de la Generalitat.

– Però ara també s'ha aprovat una llei local catalana, o d'altres de títols, si més no, similars als de l'època republicana, i en canvi no sembla que hagin tingut massa interès popular.

– Potser perquè tenen menys rang. Per exemple, de la llei municipal catalana se'n va derivar una llei electoral pròpia i en virtut de les dues lleis la Generalitat podia convocar eleccions locals sense demanar permís a Madrid, cosa impensable actualment. D'altra banda, llavors s'aprovava una llei i gairebé es podia aplicar l'endemà mateix. Ara en canvi ha de passar per sedassos i sedassos que, des del punt de vista informatiu, van fent perdre importància a la notícia política.

– Tu, que encara continues vinculat directament a la professió, quines diferències veus entre la manera de fer informació política catalana d'ara i la de la teva època?

– Bé, la principal diferència és que llavors els periodistes estaven molt més en contacte directe amb tots els polítics. Per exemple, el president de la Generalitat ens rebia, cada dia, a la una del migdia. Hi hagués o no notícia. Podies preguntar el que volies i ell et contestava. Anàvem a veure l'alcalde de Barcelona cada dia. Anàvem també cada dia als partits i podíem entrar a les seves tertúlies i discussions. En definitiva, hi havia un contacte directe que no hi és ara. Per veure el president de la Generalitat ara has de demanar audiència. Abans no. Cada dia, insisteixo, parlàvem amb Macià, i després amb Companys, i tres vegades al dia amb el cap de la policia. Ara no, el contacte és molt més fred, a distància, a cop de telèfon, o a través del tèlex. I això que abans anàvem a peu. Només tenia cotxe el Ferrer, de La Vanguardia. Era un perio-

disme més di recte. Les rodes de premsa, rodes de presos que en dic jo, no existien.

– El contacte era molt més fàcil, vaja.
– Sí, però també t'havies d'espavilar més.

– Potser sí, però en canvi tenies la informació molt més fideligna i directa, i fins i tot diria que més fàcil de contrastar.

– I tant. Ara en canvi tota la informació política és igual. Tots els que van a les rodes de premsa escriuen, evidentment, gairebé el mateix. I abans no, entre altres coses perquè no se'n feien, de rodes de premsa. Havies de buscar el polític. I espavilar-te per treure-li declaracions com fos. Mira, una vegada vaig voler fer una entrevista al Maura, quan estava a l'oposició, però ell no va voler fer declaracions. Llavors jo vaig agafar un manifest que ell havia acabat d'escriure criticant l'evolució de la república i el vaig transformar en una entrevista. Va sortir a La Vanguardia i l'endemà la recollia a portada, obrint, l'Heraldo de Madrid. El Maura va felicitar-me per la meua habilitat. Ara, això estic segur que no podria fer-ho. Em presentarien una querella.

– Això ens dóna peu a parlar de la llibertat d'expressió. Posats a comparar, creus que n'hi va haver més en el període republicà o en la democràcia actual?

– Sens dubte n'hi havia més abans. I al Parlament també, a la pràctica. Es notava sobretot amb un mecanisme que ara no existeix, les interrupcions. Així com ara només pot parlar un diputat, que puja a la tribuna i xerra davant del micròfon, i els altres només poden escoltar, abans només calia que un diputat digués "demano la paraula" i normalment l'hi cedien i opinaven pel seu compte. I tots els diputats del Parlament, tots, que eren 83, intervenien. No com ara que només parla el portaveu. Evidentment aquell funcionament facilitava que les cròniques parlamentàries tinguessin molta més vida que les d'ara. D'altra banda, s'ha de tenir en compte la categoria d'aquells diputats, sense

Lladó: "No hi havia professionals que estiguessin al marge de la política i això definia molt el tipus de periodisme"

voler menysprear l'actual arc parlamentari, format possiblement per gent més tècnica i especialitzada. Jo crec que al Parlament de la Generalitat republicana hi havia ben bé vint diputats, i no m'equívoco, amb la categoria i la preparació per poder ser presidents del govern, i crec que ara no es pot dir el mateix.

– Potser una de les coses que es troben més a faltar ara és la informació satírica i humorística sobre política catalana, i no sé fins a quin punt això té una estreta relació amb la diferent llibertat d'expressió que acabem de comentar.

– Oh i tant! Mira El Be Negre, per exemple. Ara no existeix, malgrat els intents que s'han fet de ressuscitar-lo. I mira que hi ha motius per fer sàtira política.

– Potser és degut al fet que quan s'ha volgut fer una mica de broma s'ha arribat a provocar un ple del Parlament per discutir-ho.

– El Be Negre, que era una revista satírica, se'n fotia de tothom. Havia dit coses bastant gruixudes i ningú s'enfada-va, al contrari, tenien ganes de sortir-hi.

– Jo diria que ara els polítics són molt més sensibles, tenen la pell més fina. Surt publicat en algun lloc “ves a pendre pel cullell” i la frase es converteix en un tema de discussió al Parlament. Coses com aquesta n'hi devia haver mil, pel poc que he llegit d'aquella època.

– Mira, el mateix Cullell pot servir per comparar. A començaments dels anys trenta es van fer molts actes d'homenatge al canonge de La Seu d'Urgell i de Vic, el doctor Jaume Collrell, amb motiu dels seus noranta anys. Els d'El Be Negre van fer broma amb tants premis i durant uns dies van sortir amb una inscripció a portada que deia: “Ja en tenim els collells plens”. Ara no provis de dir-ho, no estan per bromes. Crec que la gent ha perdut el sentit de l'humor i que els polítics es donen molta importància.

– Tornant a la premsa seriosa, ¿què en penses de les pressions, directes o indirectes, dels polítics als periodistes? Creus

que és una circumstància que sempre ha anat lligada a aquest tipus d'informació?

– De cap manera. Jo sempre dic que quan vaig ser director de La Humanitat, en una època molt difícil, del setembre de 1936 fins al juliol de 1937, mai, mai, mai el president Companys em va dir el que havia de publicar. D'altra banda, aleshores no eren moda les querelles contra la premsa. Ara, de periodistes que han d'anar a la presó, cada dia n'hi ha més... I és que abans hi havia molta més utilització de la rèplica, entesa en el sentit que deia al començament, que des d'un diari es contestaven les crítiques o les acusacions que es feien des d'un altre mitjà.

– Què en penses de la informació de política catalana que surt ara als diaris?

– Trobo que als periodistes els falta informació, per manca de contacte, i que això es nota. Crec que aquesta situació és provocada en gran part pels mateixos polítics. El líder del partit no s'atreveix sovint a dir clarament el que passa, i els subalterns tampoc.

– Quina és l'anècdota més curiosa que recordes del temps que tu feies informació política?

– Estant a Madrid, fent de secretari del ministre d'Economia, entrava sovint a la sala que hi havia dins del Parlament, on a vegades es reunia part del govern, el que en deien “el consejo”. Un dia vaig anar a deixar-hi uns papers i mentre hi era vaig sentir que s'acostaven l'Azaña, el Maura i tres o quatre ministres més. No se'm va ocórrer res més que amagar-me darrera d'una cortina. I ells van estar parlant i deliberant, i jo escoltant atentament. Així que se'n van anar, vaig córrer a explicar les converses i les decisions que havien pres a l'Heraldo de Madrid i a La Publi. I l'endemà, tothom es preguntava com s'havia pogut arribar a saber el contingut d'aquella reunió.

Lladó: “Les redaccions d'abans eren com una tertúlia”

Sabrià: “Els polítics d'ara sembla que tenen la pell més fina”

SALVADOR SABRIÀ